

Dommer, at benegte dette, men jeg vil da ogsaa have Lov til, netop paa Grund af denne min Erfaring som Dommer og det ved forskellige Domstole, at udtale, at jeg har vundet den Erfaring, at den nuværende Procesmaade lægger Hindringer veien paa mange Punkter, for at komme til et ogsaa for Dommeren selvbestjørende Resultat. Det er netop derfor, jeg slutter mig til Ønsket om at faae Reformen. Ja, jeg vil gaa endnu videre. Jeg har ikke blot været Medlem af en Overret, der kun var Overret, men af en Overret, der tillige dømte i første Instants. Jeg har fremdeles, som det jo tidligere er sagt af det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds, havt den Glæde, ja, jeg kan sige den Lykke, at føre den første Domstol, som hoiler tildels paa Mundtligheds- og Offentlighedsprincippet, ud i Livet, ligesom jeg endelig nu i nogle Aar har været Medlem af Landets Høiesteret. Det er netop min Erfaring ved disse forskellige Domstole, som har gjort mig til en varm Tilhænger af Reform paa Civilprocessens Omraade, og særligt er det de Erfaringer, jeg har gjort i Sø- og Handelsretten, der have bragt mig til at ønske disse Reformen. Jeg har ligesom det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds gjort den Erfaring, at man kan procedere meget godt og paa en tilfredsstillende Maade ved den Mundtlighed og Offentlighed, der jo, som sagt, tildels er gennemført ved Sø- og Handelsretten, men jeg har ogsaa netop ved Sø- og Handelsretten gjort den Erfaring, at den Maade, hvorpaa Mundtligheds- og Offentlighedsprincippet er gennemført i Sø- og Handelsretsloven, er i enkelte Stykker utilfredsstillende. Jeg vil da nu sige ligeoverfor det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds og ligeoverfor flere andre ærede Medlemmer her i Salen, som have lyttet til hans Ord, at naar man nu søger at indtage dem imod det foreliggende Lovforslag, da tror jeg, at den nærmere Overveielse af, hvad det indeholder, vil sige Dem, at det, som har været Mønstret for den væsentligste Del af Lovforslaget, nemlig Ordningen af de saakaldte Landsretter og Proceduren der, har netop været at give en forbedret Udgave af Procesmaaden for Sø- og Handelsretten. Saaledes har ialtsald jeg opfattet det, og man vil da vel tro, at jeg maa have nogen Mening om, hvorledes Procesmaaden for Sø- og Handelsretten er og burde være. De Erfaringer, jeg har havt Seilighed til at gjøre med Hensyn til Manglerne ved den nuværende Procesmaade, gaa ganske vist i den Retning, at vor nuværende Procesmaade medfører alt for stor Langsomhed. Det er den Anse, som først og almindeligst gjøres gjældende — jeg tror med Høie —, og jeg vil ligeoverfor det ærede Medlem, som aabnede disse Forhandlinger (Seth), og som jo udmalede for det ærede Thing, hvorledes man gennem Lovforslaget kunde komme til at lade en Sag spadserer gjentagne Gange frem og tilbage mellem Høiesteret og

Landsretten, og det kunde paa den Maade være meget længe, inden man fik en Afgjørelse, kun gjøre den Bemærkning, at ogsaa nu, efter vor nuværende Procesmaade, hender det ikke saa sjældent, at Sagerne vises hjem fra den overordnede Ret til den foregaaende Domstol, at Sagerne maa paany forhandles der, og saa kunne vende tilbage til den overordnede Instants, og det kan ske saavel paa Grund af egentlige Formalitetspørgsmaal, som ogsaa med Hensyn til Spørgsmaal om Vidners Førelse og deslige. Jeg vil fremdeles, for at nævne Noget, der falder mig ind i dette Døielik, anføre, at man har Exempler paa, at Retsfager efter den nuværende Procesordning kunne være, ja, jeg kan sige i henved en Mennekealber. Der vil om nogle Dage blive affagt en Døm i Høiesteret i en Sag, som maa siges at have taget sin Begyndelse i Aaret 1855, det vil med andre Ord sige i en Sag, som bliver 25 Aar gammel; det er netop fordi der har fundet Afvisning, Hjemvisning, Sammensmeltning og Adspaltelse Sted og saa fremdeles, og dette tildels paa Grund af, og væsentlig paa Grund af, at Dommerne, saaledes som Procesordningen nu er, have været afslaarne fra selv at gribe ordnende og ledende ind i Sagen. Det er netop det, som jo er Lovforslagets Fortjeneste, at det foreslaar, at Domstolene for Fremtiden skulle kunne gjøre det. Altsaa det, det ærede Medlem udmalede, at man efter det nye Lovforslag kunde være udsat for under særlig uheldige Omstændigheder, navnlig naar Landsretten idelig bar sig meget dumt ad, og naar man havde meget fiffige Prokuratorer, at faae Sagen frem og tilbage, og at det kunde være meget længe, vil ialtsald ikke være noget Nyt, noget Giendommeligt for Lovforslaget; det kan ogsaa forekomme efter den nuværende Procesmaade. Nei, forudsat dette, hvad jeg er overbevist om, at Lovforslaget vil føre til en hurtigere Procesmaade, er der for mig det, som er endnu væsentligere, nemlig, at ifølge den Ordning, der foreslaas, er der mere Udsigt til, at man kan naae, jeg vil ikke sige Sandheden, men til et virkeligt materielt reiserdigt Resultat i enkelte Sager, og det synes mig maa staa ikke blot for Dommerne, men for Alle, der have en udviklet Retsbevidsthed, som det første og øverste Maal, netop for en Procesordning. Hvorved er det da, at man mere, end efter den nu bestaaende Procesordning, skal kunne vente at naae til dette Resultat efter den Procesmaade, der foreslaas? Det er dels ved Hjælp af den Myndighed, den, om man vil sige, Pligt, som gives Dommeren til at gribe ind, ordnende og ledende i den hele Proces, men dels og fornemmelig er det netop ved dette Umiddelbarhedsprincip, som det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds var saa vred paa. Jeg vil i den Anledning forsøge noget nærmere at gjøre det klart, hvad der menes med dette Umiddelbarhedsprincip. Den nuværende Procesmaade